N.° 16 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS- *BLAD.*

Vrijdag 19 Januarij.

Frankrijk.

Paris, den 16den Januarij.

Gisteren avond heeft de Koning de groote deputatien van de kamers der afgevaardigden, ontvangen, die belast waren M. het adres van antwoord op de openingsaanspraak aan te bieden. De Koning gaf het volgende in weder antwoord:

"Bij opening uwer zitting verheugde ik mij gelukkig bij U te mogen vinden, waarvan de kamers door vroegere gunstbewijzen mij zoo vele, veer mijn hart altijd dierbare blijken hebben gegeven. De luisterrijke openbaarmaking daarvan zal, gelijk gij zegt, eene nieuwe kracht geven aan het roemvolle werk, het resultaat onzer gezamenlijke pogingen, de handhaving en de onschendbaarheid onzer instellingen. De medewerking door U aan mijne wenschen van mijn gouvernement verleend, zal meer en meer de sporen onzer staatkundige verdeeldheden uitwisschen en Frankrijk zal lang genot van die rust en dien voorspoed smaken, welke de voorwerpen zijn van alle mijne wenschen, terwijl ik mij gelukkig gevoel te hebben kunnen medewerken om dezelve die te verzekeren."

Hoe houden de bladen zich bezig met den loop en den uitslag, dien de discussie van het adres gehad heeft. De oppositie gevoelt, dat haar door de aanneming van het amendement van den heer *Hebert* een gedwongen slag is toegebragt, en beschuldigt nu hare eigene aanhangers van onvoorzigtigheid bij de discussie en van zich niet gehouden te hebben aan de gemaakte afspraak, om geen amendement voor te stellen dan uitsluitelijk de poolsche nationaliteit; daardoor zal er zamenwerking ontbreken, terwijl de kamer, in de langgerekte discussie over de zaak van Spanje, te afgetrokken was om veel belangstelling in de overige amendementen te stellen. De oppositie hare nederlaag overigens bewerkt hebbende door de onverschilligheid der ministeriele heeren en de doctrinaire partij, zoo bevreemdt den heer *Molé* vreeselijk van te jagen wegens zijne toetreding tot die partij, die hem thans den voet zoude ligten, en volgens hem zoude beter in meerdere gunst op den troon zijn geworden.

— De overblijfselen van het *Théâtre Italien* rooken nog en het vuur is nog niet geheel in de binnenruimte van het gebouw uitgedoofd. Men denkt dat zulks nog twee of drie dagen kan aanhouden. Evenwel is thans alle gevaar voor de omgelegen gebouwen geweken. Uit de nadere bijzonderheden van den brand blijkt, dat het vuur onder den vloer van het tooneel is ontstaan en met zoo veel geweld toenam, dat alle hoop op behoud van het binnengedeelte weldra moest opgegeven worden. De vlammen dreigden een oogenblik het magazijn van decoratien te winnen, waardoor ook gewis de huizen op den boulevard, die van den schouwburg slechts door eene kleine dwarsplaats gescheiden zijn, in brand zouden zijn geraakt; doch het goed bestier en de ijver der spuitgasten wisten het vuur alsdaar te bedwingen; minder gelukkig was men aan de voorzijde van het gebouw, waar de groote trap en het dak van de koffijkamer nog overeind stond; na weinig tijd stortte een en ander in, waarna het vuur opgehelmerd tusschen de vier wanden woedde. Eerst ten vijf ure in den morgen, nadat er versterking van troepen was gekomen, kon het geheele *quartier des Italiens* afgesloten worden. Voordat zulks plaats had, had de lompachtige ruime gelegenheid gevonden om te huilden der verwarring van uit verschillende gedrongene goederen een aanzienlijk deel te stelen. Later werd een aantal dieven gearresteerd.

Behalve den dood van den directeur *Severini*, die bij meerdere tegenwoordigheid van geest zijn leven had kunnen redden, daar zijne appartementen door het vuur gespaard werden, heeft men verscheidene slagtoffers van den brand te betreuren, als drie brandspuitgasten en een lid der nationale garde; zeven of acht personen zijn verwond geworden.

Bijna al het materieel van den italiaanschen schouwburg is een prooi der vlammen geworden, zoo dat de troep niet spoedig zijne voorstellingen zal kunnen hervatten. Het nu afgebrand *Théâtre Italien* werd in 1782, naar het ontwerp van *Heurtier* gebouwd; het gebouw kreeg den naam van *Salle Favart* naar den gezangschrijver van dien naam, lang strekte hetzelve tot hulpplaats van andere schouwburgen, wanneer daarin; om eene of andere oorzaak, niet kon gespeeld worden, tot het in 1826, bij eene koninklijke ordonnantie, ter beschikking van den italiaanschen troep werd gesteld, sedert wanneer tot op het oogenblik zijner vernieling, hetzelve eene opgang maakte door alle deszelfs talenten die er zich lieten hooren.

— Blijkens opgaven in den *Moniteur* voorkomende, heeft de opbrengst der directe belastingen in 1837 bedragen 626,650,000 fr.; in 1836 is het bedrag geweest 610,307,000 fr. en in 1835; 583,942,000. De vermeerdering van 1837 bij 1835 vergeleken is dus 42,688,000, en bij 1836, 16,323,000. De vermeerdering van 1836 op 1835 en 1836 spruit voort bij de verhoogde opbrengst der registratieregten, het zout, de meeste dranken, den tabak en de posterijen.

— De promotien van luitenant-generaals en hoofd-officieren die met den 1sten Januarij zouden plaats hebben, zijn tot den 1sten Mei uitgesteld.

— Men wil dat thans ons gouvernement, gezamenlijk met Oostenrijk, hunne bemiddeling aan Pruissen bij den H. Stoel aangeboden hebben, om de geschillen met den Aartsbisschop van Keulen gerezen, in der minne te beslechten.

— De fonden waren heden ter beurze kalm; de fonden neigden min of meer tot daling. Men seide, dat de heeren *Fould* en *Gouin* een voorstel hadden opgemaakt voor de conversie der renten om dezelfdags in de kamer aan te bieden, ofschoon men niet geloofde dat een zoodanig voorstel zou aangenomen worden, twijfelde men niet of het zou op den koers der fonden invloed hebben. De notering was heden (16 *Januarij*) 5 pC. 109,30; 3 pC. 79,40; Nap. renten 98,35; Sp. Ardoin 20¾; Portugal 19½; Rom. L. 101½.

Duitschland.

Frankfort, den 15den Januarij.

De pruissische *Staats-Courant* behelst in zijn nommer van den 12den dezer eenen zeer gewigtigen brief door den pruissischen minister van eeredienst, vrijheer *von Altenstein*, aan den opper-president der Rhijn-gewesten, den heer *von Bodelschwing*, gerigt, naar aanleiding van de bekende Pauselijke allocutie, wegens de verwijdering van den Keulschen aartsbisschop gehouden.

De minister vangt zijn schrijven aan met de meening te kennen te geven dat het den opper-president evenzeer als hem, ten uitersten bevreemd moet hebben dat Z. Heiligheid, zonder de inlichtingen af te wachten, die hem door de koninklijke regering en door het Metropolitaan kapittel wegens het gebeurde met den aartsbisschop waren toegezonden, reeds den 10den December dienaangaande de aldaar openbaar gemaakte allocutie gehouden heeft, en dus uit de onzuivere bron van particuliere berigten de ware toedragt eener zaak heeft willen beoordeelen die hare kleur, en karakter van vele bijkomende omstandigheden ontleent, zonder de bevestiging er van uit die bron af te wachten, welke daarover alleen het ware en volle licht kon verspreiden. "Hoe konde" vervolgde hij, "eene zoodanige opvatting zoozeer het gevoel overmeesteren, dat dit zich in eene taal uitte, die veel minder eene klagt der smart was, dan eene stem des verwijts en der aantijging tegen eene regering, die het Roomsche Hof, reeds in de vorige eeuw, maar inzonderheid sedert 1814, groot vertrouwen geschonken, en tot nog onlangs, daarvan veelerlei bewijzen gegeven heeft."

De briefschrijver zou gaarne de oorzaak der pauselijke ontevredenheid in het verraseegde der tijding van de stremming der dienst van den aartsbisschop gevonden hebben, maar dit kon hier geval niet geweest zijn, want uit reeds vóór lang gedane mededeelingen kon het pauselijke hof deze gebeurtenis niet anders dan als zeer aantaande aanmerken, ten ware of de prelaat zijne aanmatigingen had laten varen, of de koninklijke regering zich geneigd betoond had de aloude orde der monarchie, ten aanzien der betrekking tusschen den Staat en de Katholijke kerk, en al de daarmede verbonden belangen, op te offeren. Reeds in Mei 1837 toch, later meermalen, was de Pauselijke regering door den Pruissischen gezant, op deze aangelegenheden opmerkzaam gemaakt, en den 15den November ontving genoemde gezant bevel, dat de Regering het besluit Z. M. vertrouwelijk mede de deelen, hetgeen niet vroeger kon geschieden, dewijl de Koning tot dat besluit niet gekomen was, voor dat hij alle hoop op eene minnelijke schikking moest opgeven.

Niet minder groot is de verbazing welke de minister betoont over de wijze waarop het koninklijk besluit in de allocutie beschouwd wordt, daar de maatregel tegen den Prelaat daarin geheel en alleen aan diens handelwijze ten opzigte der gemengde huwelijken wordt toegeschreven, terwijl het Roomsche Hof zoo goed de vele andere bezwaren tegen en gedragingen van hem kent, waarbij hij zich, ten spijt aan de welwillende voorstellingen te bekwamen, zich aan de wettelijke kerkelijke heerschappij heeft aangematigd, die hem tegenstelling eener gestane belofte gepaard met nimmer aangevulde middelen dat aan zijne ambtsverrigtingen perk werd gezet.

Bijzonder echter wordt de verbazing opgevoerd door hetgeen in de allocutie wegens de gemengde huwelijken in de westelijke provincien gezegd wordt. » Welk eene overijling, welk eene vermetelheid" leest men in den brief, » ligt er niet in het verwijt, dat het gebruik dienaangaande slechts aan den noodwang der wereldlijke magt haar ontstaan te danken heeft? Kent men aan gene zijde der Alpen zoo weinig het bestuur van eenen Koning, dat veertig jaren lang niet anders dan de uitdrukking van zuivere waarheid, zachte gematigdheid, gemoedelijke regtvaardigheid was, terwijl onvoorwaardelijke lof verspild en de kroon aller deugden gevlochten wordt voor eenen prelaat, die, zonder dat men zijn persoonlijk karakter te na wil komen, in den kring waarin hij werkte, bittere klagten wegens ontoegankelijkheid, drift en argwaan heeft doen ontstaan, en die zich niet ontzien heeft het koninklijk vertrouwen te bedriegen, en zich boven de wetten en verordeningen des lands te verheffen." — De minister ontwikkelt voorts, hoe de bisschoppen in genoemde provincien er zelven toe hadden medegewerkt, dat de kerk te dezen opzigte met het landsbestuur in minnelijke overeenkomst trad; hoe de voormalige aartsbisschop van Keulen, graaf *von Spiegel*, rustig had willen afwachten, in hoe verre de voorschriften, in de instructie vervat, gedurende het eerste jaar aan het oogmerk beantwoordden, ten einde, na verloop daarvan, den pauselijken stoel berigt te kunnen geven; en verder hoe de pruissische gezant, in antwoord op een in maart 1836 ingediend verzoek, bewezen had, dat men het roomsche hof door vervalschte stukken had zoeken te misleiden. Insgelijks wordt betoogd, dat de koning geene reden had kunnen vinden tot het intrekken zijner vroeger genomen besluiten, ten gevolge der te Rome geopperde bezwaren, welke op eene verklaring steunden, die de aartsbisschop op zijn sterfbed zou geteekend hebben, en die strijdig was met hetgeen die prelaat, weinige weken vroeger, bij vol bewijstaijn en met volkomene vrijheid des gemoeds, als zijne meening had verklaard. — Hoe kan, vraagt de minister verder, aan de bisschoppen verweten worden, dat zij ten opzigte der gemengde huwelijken te ver gegaan zijn, daar in de allocutie zelve gezegd wordt, dat de breve van paus *Pius VIII* tot aan de *uiterste* grenzen der toegeeflijkheid was genaderd? Ofschoon die breve niet meer bevat dan die van paus *Benedictus* (in 1741 en 1748 uitgevaardigd) voor Holland en Polen toestonden. De pruissische regering is zich bewust, in de regten der kathohjke kerk in de Rijnprovincie geene inbreuken gemaakt te hebben, tevens hare eigene regten tegen hierarchische aanmatigingen handhavende. Zij weet dat alleen door zorg te dragen dat de magt van den staat en die der kerk zich binnen de voorgeschreven grenzen beweegt, die orde behouden kan worden in welke de kerk zelve haar bestaan en haren bloei vindt.

De slot-zinsneden van dezen merkwaardiger brief luiden aldus: » Gaarne voeden, wij de hoop, dat de plaats van het opgewekt gevoel, in de allocutie doorstralede, weder door de wijsheid zal worden ingenomen welke het Roomsche Hof doorgaans kenmerkt. Of zal het der onheil stookende partij, die haar altaar met boosaardigen ijver, ja met de vernedering of met de geheele onverwerping der troonen tracht te verheffen, die de wederspannigheid des keulschen Aartsbisschops tot aan het einde toe gevoed heeft, en die nu, tot haar doel, in leugens en lasteringen onuitputtelijk is, ook nog gelukken, met haren verduisterenden nevel het helder oog van het Pauselijk Hof te bedekken? Wij willen ons aan eene soodanige bezorgdheid niet overgeven.

» Wat echter de toekomst baren moge, de Koninklijke Regering zal, liefde en welwillendheid tegen dweepzieken haat overstellende, maar tevens omgord met het zwaard, dat der overheid als dienaresse Gods is toevertrouwd, als eene wreekster tot straf van dengenen die het kwade doet, haren weg met vastheid en onverzettelijkheid vervolgen, in stellig vertrouwen op haar goed regt, op de wijsheid der bisschoppen, de heldere inzigten eener beschaafde geestelijkheid en den verstandigen zin van een getrouw volk."

— De pruissische regeringsraad *Brüggemann*, van Coblentz, heeft, in eenen brief uit Rome, aan de redactie van eenige dagbladen verzocht, het algemeen verspreid gerucht te wederspreken dat hij met eene zending van gouvernementswege derwaarts gegaan zou zijn.

— Men gelooft dat de gewone zittingen der Bondsvergadering eerst tegen de helft der volgende maand zullen beginnen.

— Volgens brieven uit Athene tot den 28sten December, had de Koning van Griekenland den heer *von Rudhardt*, op diens herhaald aanzoek, uit den post van voorzitter van den minister-raad ontslagen. De Koning heeft den heer *Zographos*, zijn gezant te Konstantinopel, tot minister van het koninklijk huis en voor de buitenlandsche zaken benoemd. De oppositie toont zich met deze zoo zeer door haar verlangde verandering, waardoor de door haar zoo genoemde beijersche » vreemdenheerschappij" een einde genomen heeft, ten uiterste tevreden. De heer *von Rudhart* is door koning *Otto*, die voortaan zelf in den ministersraad zal voorzitten, tot grootkruis der orde des Verlossers benoemd.

Nederlanden.

Breda, den 18den Januarij.

Door Z. M. zijn dezer dagen de ontstane vacatures bij de onderscheidene commissien van landbouw aangevuld, of de leden daarvan bij voortduring in hunne betrekking bevestigd; in dit gewest zijn dien ten gevolge weder benoemd de heeren Jonkh. Mr. *R. E. de la Court*, *J. Linsen*, *A. J. Ingenhousz* en *J. D.* baron *van Tuyll van Serooskerken*.

— Men vernemt, dat, dezer dagen, bij koninklijk besluit, in het belang der gepensioneerden, bepaald is, dat de pensioenen, in plaats van om de zes maanden, voortaan om de drie maanden betaald zullen worden.

— De staten van Holland zijn tegen Woensdag den 6den Februarij aanstaande buitengewoon bijeengeroepen, om te voorzien in de onlangs ontstane vacature in de Tweede Kamer der Staten-Generaal door het overlijden van den heer *Heijnck van Pijnenburgh*. Er heeft zich reeds een zestal kandidaten daartoe opgedaan.

— Men schrijft ons uit 's Gravenhage van gisteren het volgende:

» In den afgeloopen nacht is in deze residentie overleden Mr. *S. Daseveel*, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, secretaris van de algemeene rekenkamer, directeur van het weduwen-fonds voor de geemploijeerden tot het algemeen bestuur behoorende, enz. enz. Reeds in 1813 werd hij benoemd tot griffier en archivist der algemeene staats-secretarie, in 1814 tot secretaris der commissie van liquidatie; in October 1815 werd hij aangesteld tot secretaris der algemeene rekenkamer en belast met de administratie van het weduwen-fonds; in 1818 werd hij bekleed met de betrekking van secretaris der algemeene commissie van liquidatie van den Nederlandschen achtiersland; in augustus 1826 nam hij, gedurende de afwezigheid van den staatsraad *de Mey van Streefkerk*, tijdelijk de directie der staats-secretarie waar; en in den jare 1821 hervatte hij zijne betrekking van secretaris der Algemeene Rekenkamer, eene betrekking, welke hij tot aan zijnen dood met naauwgezetheid en onvermoeiden ijver heeft bekleed. De Koning verliest in hem een ijverig dienaar, het vaderland een braaf ingezeten naar en een nuttig ingezeten."

— Uit Gorinchem schrijft men van den [illegible]:

» Gisteren heeft de Vrijmetselarij-loge [illegible] in eene plegtige rouw-loge, de nagedachtenis gevierd van haren overledenen meester van eer *Johannes Petrus Sweijer*, generaal majoor, ridder der militaire willems-orde 4de klasse van de orde van den nederlandschen leeuw en van het legioen van eer, kommandant van de 2de brigade 3de divisie van het leger in zuid, overleden den 22sten der vorige maand. Eene menigte visiteurs toonde, benevens de leden dier loge, de belangstelling in het heenscheiden van den waardigen overledenen, door wiens dood de broederschap en het vaderland een grievend verlies lijden. — Het indrukwekkende der plegtigheid werd grootelijks versierderd door de treurmuzijk der 10de Afdeeling Infanterie, hiertoe goedgunstig aangeboden door den heere kolonel dier Afdeeling. De deugden, den moed, en de verdiensten van den overledenen, als mensch en burger, werden in eene sierlijke redevoering naar waarheid geschetst, terwijl verschillende broeders nagedachtenissen aan zijne asch toebrachten."

— Van Rotterdam wordt gemeld, dat men aldaar Dingsdag en Woensdag op de Maas eene menigte menschen zich op de gladde vlakte met schaatsen rijden zag vermaken, terwijl velen in zeilsleden of zeilden in jagtschuitjes heen en weder. Ook maakte men aan het opslaan van tenten en kramen; zoodat alles deezen winter eene regte bevrijding op de rivier voor Rotterdam vooruitzigt. De groote brug is Dingsdag aan het oude Hoofd gelegd en den volgenden dag voltooid.

— Uit Oosthuyzen (tusschen Beem en Purmerende) schrijft men van den 16den dezer, dat aldaar den vorigen dag een treurig ongeluk had kunnen plaats hebben; bij het oprijden der brug van Oosthuyzen was namelijk een rijtuig, waarin twaalf reizigers, waaronder zich twee vrouwen bevonden, zaten, van den dijk afgeraakt, omgeslagen en op het ijs gevallen. Al de passagiers en paarden zijn, dankhaube de spoedige en menschlievende hulp der bewoners van Oosthuyzen, allen in tijds gered.

— Uit Nijmegen schrijft men van den 16den dezer:

» Het ijs in de rivier de Waal, heeft zich, gisteren morgen, voor onze stad, met eenen waterstand van 4 el. 50 duim, even boven de Kraanpoort en even benedden de Meipoort vastgezet, zoodat eene breede opening voor het zeer is vrij gebleven. Des namiddags liepen reeds eenige wagens over de rivier. Heden wordt de gemaakte baan door honderden gepasseerd.

» De hoogte der Waal was, sedert onze laatste, den 15den Januarij, 2 el 65 duim; den 14den Januarij, 2 el. 77 duim; gisteren morgen, ten 8 ure, 4 el. 35 duim, en heden morgen, 5 el. 92 duim."

— Van Groningen schrijft men van den 13den Januarij:

» Op heden is ten huize van de weduwe [illegible] aan de Groote Markt, de zevende jaarlijksche vergadering gehouden van het Genootschap Collegie de *Groninger Eendragt*. Deze inrigting wordt door deelneming van vele ingezetenen, in navolging van Amsterdam en Rotterdam, onderstand, hopende dat hetzelve (na in het afgeloopene jaar reeds van gouvernements zijde te zijn gemagtigd tot het houden dezer inrigting en voeren eener nommervlag) meerdere uitgebreidheid mag erlangen, ten einde daardoor voor den ongelukkigen Zeeman of desselfs nagelaten betrekkingen een gevestigd fonds in deze stad mag tot stand komen."

Ter Antwerpsche beurs van gisteren (17 *Januarij*) waren genoteerd: Belg. 101⅞; O. Met. 105⅝; Braz. ¾; Sp. 19⅝; Nap. rente. 92¼; Sic. 91; Rom. L. 100⅝; dito Certif. 16 pCt. 99.

Ter londensche beurs van den 15den dezer waren genoteerd: geo. 91,90⅞,91⅛; Ned. Werk. Sch. 2½ pCt. 50¾, ½; id. 5 pCt. 101¼, ½; Sp. Asdr. 19¼,⅜; Pass. 4½; Diff. 7⅛; Port. 5 pCt. 29¾, ⅝; id. 3 pCt. 19½, ¾; Braz. 72¾, ½, ¼, ¾.

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (17 *Januarij*) waren genoteerd: Ned. Werk. Schuld 2½ pCt. 53¼; dito 5 pCt. 101⅛, ¼, ⅛; Kansb. 22¾; Amst. Sluit 4½ pCt. 94, ⅛; Handelm. 175½, 6, 5½, 6, 5⅝; O. Indie 5 pCt. 99⅝; Sp. Ard. 85 & 19⅞; Metall. 101⅛; Col. 19½ ex. div. Pen. 13⅝.

Te Breda, bij BROESE en COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.